

Derleme/Review Article

## Tüm Yönleriyle Türkiye’de Dental Turizm Süreci

### *The Dental Tourism Process in Turkey in All Aspects*

Neslihan YILMAZ ÇIRAKOĞLU<sup>1</sup>, Merve BİÇER ADIYAMAN<sup>2</sup>

**Öz:** Medikal turizmin hızla gelişen bir alanı olan dental turizm, özellikle gelişmiş ülkelerde yaşayan bireylerin daha düşük maliyetli ancak kaliteli tedavi sunan destinasyonları tercih etmesiyle büyüme göstermektedir. Bu bağlamda sağlık altyapısının kalitesi, ileri düzey teknolojik olanaklara sahip klinikler, düşük tedavi maliyetleri, zengin tarihi ve kültürel miras, jeopolitik avantajlar ve sağlık profesyonellerinin artan niteliği, Türkiye’yi yabancı hastalar açısından cazip kılmaktadır. Türkiye’nin dental turizmdeki yükselişi yalnızca hizmet kalitesiyle değil, stratejik iletişim, tanıtım ve pazarlama faaliyetleriyle de desteklenmelidir.

**Anahtar Kelimeler:** Dental turizm, Diş sağlığı, Sağlık altyapısı, Sağlık politikası

**Abstract:** Dental tourism, a rapidly expanding segment of medical tourism, has demonstrated significant growth, particularly as individuals residing in developed countries increasingly seek destinations that offer high-quality treatment at lower costs. In this context, the quality of healthcare infrastructure, clinics equipped with advanced technological capabilities, comparatively affordable treatment costs, a rich historical and cultural heritage, geopolitical advantages, and the growing qualifications of healthcare professionals collectively render Turkey an attractive destination for international patients. Turkey’s rise in dental tourism should be supported not only by the quality of its services but also by strategic communication, promotion, and marketing activities.

**Keywords:** Dental tourism, Oral health, Healthcare infrastructure, Health policy

### Giriş

Dental turizm; bireylerin hem diş sağlığı hizmetlerinden yararlanmak hem de aynı anda tatil yapabilmek amacıyla başka bir ülkeye seyahat etmesini kapsayan bir sağlık turizmi alt dalı olarak tanımlanmaktadır (Lunt, 2015). Bu yaklaşım, turistlerin tedavi süreçlerini tatille entegre edebilmelerine olanak tanımakta ve aynı zamanda tedavi masraflarının ikamet edilen ülkeye göre daha düşük olması gibi ekonomik avantajlar sunmaktadır.

Medikal turizmin hızla gelişen bir alanı olan dental turizm, özellikle gelişmiş ülkelerde yaşayan bireylerin daha düşük maliyetli ancak kaliteli tedavi sunan destinasyonları tercih etmesiyle büyüme göstermektedir. Bu bağlamda, Türkiye sunduğu kapsamlı sağlık hizmetleri, nitelikli insan kaynağı ve gelişmiş sağlık altyapısı ile diş sağlığı turizminde öne çıkan ülkelerden biri hâline gelmiştir (Dağ vd., 2025).

<sup>1</sup>Sorumlu Yazar: Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, ORCID: 0000-0002-8316-3133, neslihanyilmazcirakoglu@karabuk.edu.tr  
Assoc. Prof., Karabük University, Karabük/Türkiye.

<sup>2</sup>Yüksek Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Sağlık Turizmi Yüksek Lisans, ORCID: 0009-0003-0035-9486  
Master's student, Karabük University, Karabük/Türkiye.

Dental turizm, hem sağlık hizmeti almak isteyen hastaları hem de tatil yapmayı amaçlayan bireyleri hedefleyen bir yapıya sahiptir. Tedavi, konaklama, ulaşım ve eğlence gibi hizmetlerin bir araya getirildiği bu sistem, aynı zamanda ülkeler arası fiyat farklarından da beslenmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde iş gücü, malzeme, sigorta ve eğitim maliyetlerinin daha düşük olması, bu destinasyonların dental turistler tarafından daha fazla tercih edilmesine neden olmaktadır (Ahmadimanesh vd., 2021). Ancak hizmet kalitesi, sadece düşük maliyet avantajı ile sınırlı kalmamakta; hasta açısından öncelikli olarak sunulan tedavinin kalitesi, profesyonellik düzeyi ve klinik güvenilirlik gibi faktörler belirleyici olmaktadır (Jezdovic vd., 2021).

Türkiye, 2008 yılından itibaren sağlık sektöründe gerçekleştirilen düzenlemeler ve altyapı iyileştirmeleri sayesinde, Avrupa, Balkanlar, Orta Doğu ve Afrika ülkeleri başta olmak üzere birçok bölgeden dental turist çeken önemli bir destinasyon hâline gelmiştir. Ayrıca dental turizm, sağlık turizmi içerisinde en hızlı büyüyen alt sektörlerden biri olarak değerlendirilmektedir. Sektör raporlarına göre 2024 yılında Türkiye'de yaklaşık 500.000 uluslararası hastaya diş tedavisi hizmeti sunulmuş, dental turizmden elde edilen gelir ise 800 milyon ABD dolarını aşmıştır. Böylece dental turizm, toplam sağlık turizmi gelirinin yaklaşık üçte birini oluşturan stratejik bir alan hâline gelmiştir (UNIT İstanbul, 2025).

Diş sağlığı alanında sunulan hizmetlerin tercih edilme nedenleri arasında kısa bekleme süresi, kişiye özel tedavi planlarının sunulması ve ileri teknoloji ile donatılmış kliniklerde hizmet verilmesi gibi unsurlar öne çıkmaktadır. Türkiye’de çoğunlukla özel sağlık kuruluşları tarafından yürütülen dental turizm faaliyetleri, ulaşım, konaklama ve tedavi süreçlerini kapsayan entegre hizmet paketleri şeklinde sunulmaktadır (Gönül ve İçöz, 2020). Bu tür uygulamalar, tedaviye gelen hastaların konforunu artırmakla kalmamakta; aynı zamanda ülkenin turizm gelirine ve marka değerine de olumlu katkı sağlamaktadır.

Türkiye’nin özellikle son yıllarda sahip olduğu güçlü dental sağlık altyapısı, uzman diş hekimleri, uygun fiyat politikası ve kapsamlı hizmet sunumu sayesinde, uluslararası pazarda rekabet avantajı elde ettiği görülmektedir. Bu durum, dental turizmin hem ekonomik hem de stratejik bir kalkınma aracı olarak değerlendirilmesine zemin hazırlamaktadır (Tanrısevdi ve Işık, 2020). Tüm bu veriler ışığında literatür incelemesi yapıldığında Türkiye’de dental turizm sürecinin şu an geldiği nokta, avantajları ve dezavantajları, geliştirilmesi gereken yönler gibi konuların tümünü kapsayan güncel bir derleme olmadığı görülmüştür. Bu çalışmanın amacı; literatürde eksik olduğu tespit edilen ve Türkiye’de dental turizm sürecini tüm yönleriyle ele alan güncel bir derleme ortaya koymaktır.

## Türkiye’de Dental Turizm

Türkiye yalnızca medikal ve termal turizm gibi sağlık turizminin geleneksel alanlarında değil, aynı zamanda dental turizm kapsamında da küresel ölçekte dikkat çeken ülkelerden biri hâline gelmiştir. Sağlık altyapısının kalitesi, ileri düzey teknolojik olanaklara sahip klinikler, düşük tedavi maliyetleri, zengin tarihi ve kültürel miras, jeopolitik avantajlar ve sağlık profesyonellerinin artan niteliği, Türkiye’yi yabancı hastalar açısından cazip kılmaktadır. Özellikle Avrupa’dan gelen hastaların yaklaşık %17’sinin diş tedavisi amacıyla Türkiye’yi tercih etmesi, ülkenin bu alandaki rekabet gücünü ortaya koymaktadır (Gümüş vd., 2014).

Türkiye’nin dental turizmde sunduğu üstünlükler yalnızca ekonomik avantajlarla sınırlı kalmamakta; hasta deneyimini bütüncül bir yaklaşımla destekleyen organizasyon yapısıyla da fark yaratmaktadır. Bu süreç, genellikle hastaların kendi ülkelerinde elde ettikleri röntgen görüntülerini Türkiye’deki kliniklere iletmeleriyle başlamaktadır. Uzman hekimler tarafından değerlendirilen bu veriler doğrultusunda, kişiye özel tedavi planları hazırlanmakta ve hasta tedavi için ülkeye davet edilmektedir.

Tedavi süreci çoğunlukla şu aşamaları içermektedir:

- Görüntülerin değerlendirilmesi ve planlama,
- Hastanın Türkiye’ye gelişi ve klinik uygulamaların başlaması,
- Tedavi sonrası takip süreci.

Genellikle bir hafta gibi kısa bir sürede tamamlanabilen bu süreçte hastalar aynı zamanda Türkiye’nin sunduğu kültürel ve turistik olanaklardan da faydalanabilmektedir. Bu gelişmelerin sürdürülebilir olabilmesi için, hizmet veren sağlık kuruluşlarının belirli yasal standartlara uygun faaliyet göstermesi zorunludur. Dental turizm kapsamında hasta kabul edebilecek kliniklerin Uluslararası Sağlık Turizmi Yetki Belgesi (USTYB) sahibi olması gerekmektedir. Bu belge, yabancı hastalara hizmet verebilme yetkinliğini ispatlayan temel bir belgedir. Bunun yanında; sağlık turizmi kapsamında faaliyet gösteren turizm acenteleri için TÜRSAB (Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği) belgesine sahip olmak yasal zorunluluktur.

Bu belgelerin yanı sıra, kliniklerin Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen çeşitli izin ve denetim süreçlerine de tam uyum göstermesi gerekmektedir. Yönetmeliklerle belirlenmiş bu standartlar; hizmet sunum kalitesi, hasta bilgilendirme süreçleri, hijyen koşulları, sterilizasyon protokolleri ve hasta güvenliğini esas alan düzenlemeleri içermektedir.

“Uluslararası Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Hakkında Yönetmelik”, 13 Temmuz 2017 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, Türkiye’de sunulan uluslararası sağlık hizmetlerinin temel yasal çerçevesini oluşturmaktadır. Yönetmelik kapsamında; sağlık kuruluşlarının ve aracı kurumların faaliyet gösterebilmeleri için uluslararası sağlık turizmi yetki belgesine sahip olmaları zorunlu tutulmuştur (Tontuş, 2018). Bu yönetmelik, hizmet sağlayıcıların yetkilendirilmesini, denetlenmesini ve minimum hizmet kalite standartlarını sağlayarak; hem hasta haklarını hem de ülke itibarını koruma amacını taşımaktadır.

Resmî Gazetede 13.07.2017 yılında yayımlanan ve bu tarihten itibaren yürürlükte olan “Uluslararası Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Hakkında Yönetmelik” özetlenecek olursa;

- Uluslararası sağlık turizmi hizmetlerinin asgari standartlarının belirlenmesi ve sağlık kuruluşları ile aracı firmaların yetkilendirilme usullerini düzenlemektedir.
- Türkiye’ye tedavi için gelen yabancılar veya turistken acil sağlık hizmeti alanların ve kamu, üniversite ve özel sağlık kuruluşları ile aracı firmaların kapsam dahilinde olduğu, savaş/afet mağdurları, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) tarafından getirilen hastalar, uluslararası anlaşmalı sosyal güvenlik kapsamındaki hastalar, mülteciler ve geçici korunanların ise kapsam dışında olduğu belirtilmiştir.
- İlgili kurumda en az 2 yabancı dil bilen personelin olması gerektiği, hasta verilerinin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK)’ya uygun olarak işlenerek Bakanlık sistemine kaydedilmesi ve aracı firmalarla protokol yapılmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

Dental turizmin sürdürülebilir biçimde büyümesi için hem klinik düzeyde hem de ulusal politikalar düzeyinde bazı geliştirme stratejilerinin uygulanması önemlidir. Bunlar arasında;

- Uzman personel sayısının artırılması ve görev tanımlarının netleştirilmesi,
- Kliniklerin uluslararası kalite standartlarına uygun hâle getirilmesi,
- Hedef ülkelere yönelik tanıtım faaliyetlerinin profesyonel şekilde yürütülmesi,
- Tanıtıcı içeriklerin geliştirilmesi ve sosyal medya çalışmalarının etkin biçimde yürütülmesi gibi adımlar yer almaktadır.

Bunlara ek olarak, Türkiye’nin potansiyel hasta kaynaklarından olan Avrupa ve Balkan ülkelerinde temsilcilikler ya da danışmanlık ofisleri açılmasının, hasta erişimini

kolaylaştırabileceği düşünülmektedir. Ayrıca dijital pazarlama kanallarının doğru planlanması, uluslararası platformlarda görünürlüğün artmasına katkı sunabilir. Bu stratejilerin bütüncül ve eşgüdümlü şekilde yürütülmesi, dental turizmin uzun vadede istikrarlı biçimde büyümesini sağlayacaktır.

Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) tarafından yapılan değerlendirmelerde, ülkelerin sağlık turizmi alanında başarı elde edebilmesi için; kamu kurumları ile özel sektörün iş birliği içinde tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yürütmesinin önemi vurgulanmaktadır. Bu noktada tercih edilen iletişim kanalları arasında halkla ilişkiler uygulamaları, tanıtım içerikleri, dijital medya reklamları ve bilgilendirme çalışmaları öne çıkmaktadır (Tontuş, 2018). Bununla birlikte, hizmet sunan personelin çok dilli iletişim becerileri, teknik bilgi düzeyi ve kliniklerin teknolojik yeterliliği de dental turizmin gelişmesini etkileyen önemli faktörlerdendir.

Dental turizm kapsamında tanıtım faaliyetlerinin etkili olabilmesi için; hizmetin içeriğinin net tanımlanması, hedef kitle analizinin yapılması, stratejik hedeflerin belirlenmesi, mesajların açık ve tutarlı biçimde sunulması, bütçe ve zaman planlamasının doğru yapılması gerekmektedir. Pazarlama süreçlerinde kullanılabilecek yöntemler arasında markalaşma, dijital içerik üretimi, sosyal medya kampanyaları, online halkla ilişkiler faaliyetleri ve video tanıtımları yer almaktadır (Elena vd., 2013). Sağlık turistlerinin hizmet alacakları ülkeye karar verme sürecinde dijital kaynaklardan elde ettikleri bilgilerin büyük rol oynadığı ve karar verme davranışlarını doğrudan etkilediği bilinmektedir (Leggat ve Kedjarune, 2009).

Ayrıca sağlık turizmi destinasyonu olarak tercih edilmede coğrafi yakınlık, kültürel benzerlikler ve ortak dil unsurları da önem arz etmektedir. Türkiye’nin hem Avrupa’ya olan kısa uçuş mesafesi hem de kültürel yakınlık taşıdığı bölgelere hitap edebilmesi, hasta tercihleri üzerinde olumlu bir etki yaratmaktadır. Tüm bu etkenler bir arada değerlendirildiğinde, Türkiye’nin dental turizmdeki yükselişi yalnızca hizmet kalitesiyle değil, stratejik iletişim, tanıtım ve pazarlama faaliyetleriyle de desteklenmektedir (Özsarı ve Karatana, 2013).

### **Dental Turizmde Ülkemizin Avantajları ve Dezavantajları**

Türkiye’de kalifiye personelin fazla olması ve kaliteli hizmet verilmesi, sağlıkta modern tıbbi teknolojilerin kullanılıyor olması, ulaşım kolaylığı, yakın uçuş mesafeleri, tedavi maliyetlerinin uygun oluşu, bekleme süresinin oldukça az hatta hiç olmaması ülkemizin dental turizm alanında tercih sebeplerinden birkaçıdır. Türkiye’nin coğrafi ve stratejik konumu, dört mevsime yayılmış iklimi, sağlık turizmine eşlik eden diğer turistik faaliyetlerin varlığı, sosyal ve kültürel güzelliklerin bulunması ve tüm tedavi alanlarında sağlık turizminin yapılabilmesi ülkemizi cazip hale getiren diğer nedenlerdir. Bunun yanı sıra kişiye özel ve çeşitli tedavilerin

sunuluyor olması ile akredite edilmiş sağlık kurum ve kuruluşlarının sayısının oldukça fazla olması da ülkemizi çekici destinasyonlardan biri haline getirmektedir. İmplant, zirkonyum kaplama, laminate veneer, diş beyazlatma, diş teli tedavileri ve estetik dolgular Türkiye’de sıkça tercih edilen uygulamalar arasındadır. Diş tedavisi almak amacıyla seyahat eden sağlık turistlerine diş tedavisi hizmetlerinin yanında ulaşım, konaklama, fiziksel ve ruhsal dinlenme, boş zamanı değerlendirme gibi fırsatlar da sunulmaktadır (Leggat ve Kedjarune, 2009).

Dental turizmi tercih eden bireyler hem ülkelerindeki uzun bekleme sürelerinden kurtulmuş olurlar hem de düşük maliyetlerle yüksek kaliteye ulaşarak tasarruf sağlarlar. Kendi ülkelerinde ulaşamadıkları hizmetlere dental turizm sayesinde alanında uzman hekimler ve son teknoloji tedavi hizmetleriyle ulaşabilmektedirler. Dental turistler diş tedavisi hizmetlerine ulaşmanın yanı sıra seyahat etme ve yeni bir ülke görme avantajı da yakalamaktadırlar. Dental turizmin sağlık hizmeti alan turistlere faydalarının yanı sıra gidilen ülke için de ekonomik faydaları bulunmaktadır. Turist hareketliliği ekonomide artış meydana getirdiğinden ulusal hükümetler sağlık turizmini kazançlı bir dış gelir kaynağı olarak görmektedirler.

Türkiye’nin bu alandaki rekabet üstünlüğünü pekiştiren unsurlardan biri de, birçok sağlık kurumunun uluslararası kalite belgesine sahip olmasıdır. Joint Commission International (JCI) gibi prestijli akreditasyon kurumları tarafından belgelendirilmiş sağlık kuruluşları, güvenlik ve kalite açısından belirli kriterleri karşıladıkları için yabancı hastalar tarafından daha fazla tercih edilmektedir (Altın vd., 2012). Türkiye’de JCI akreditasyonuna sahip hastane sayısının yüksekliği, sağlık turistlerine güven veren bir ortam yaratmakta ve uluslararası hasta trafiğini artırmaktadır. JCI’ nin resmi akredite kuruluşlar veri tabanına göre Türkiye, Avrupa’da JCI akreditasyonuna sahip en fazla sağlık kuruluşuna sahip ülkelerden biridir. Güncel resmi listede yaklaşık 45–50 JCI akreditasyonuna sahip sağlık kuruluşu bulunmaktadır. Sayı, yeni akreditasyonlar ve süre yenilemeleri nedeniyle dönemsel olarak değişebilmektedir (JCI, 2025).

Dental turizmin avantajlarının yanında bireylerin karşılaştığı zorlukları barındıran dezavantajları da bulunmaktadır. Bütçesi kısıtlı olan hastalar kaliteden çok fiyata odaklandığından, bazı ülkelerdeki düşük maliyetler kaliteden ödün vermeye sebep olabilmektedir. (Tuna ve Akbaş, 2020). Dental tedavilerde hasta güvenliği ve oluşabilecek komplikasyonların kontrol altında tutulması oldukça önemlidir. Ancak bazı ülkeler hasta güvenliği ve enfeksiyon kontrolü güvencesi verememektedir. Bu nedenle hedef ülkelerdeki enfeksiyon kontrol standartları sağlık hizmeti alan dental turistler için risk oluşturmaktadır. Hastalardan bilgilendirilmiş onam alınmaması konusunda da endişeler yaşanabilmektedir. Dental turizmde ameliyat sonrası bakım, bakımın sürekliliği ve destek gibi konularda da

zorluklar yaşanmaktadır. Hasta ülkesine döndükten sonra bazı komplikasyonlar meydana gelebilmektedir. Hasta, işlemi yapan hekime tekrar gidemeyeceği için kendi ülkesindeki hekime gitmekte, kendi ülkesindeki hekimin ise komplikasyonların daha şiddetli hale gelip kendisi hakkında yasal işlem uygulanması çekincesiyle komplikasyona müdahaleyi reddetme riski bulunmaktadır (Çavuşoğlu, 2018).

Web siteleri dental turizmde önemli bir bilgi aracıdır. Dental turistler, sağlık hizmeti almak için seyahat edecekleri yer ve alacakları hizmet hakkında detaylı bilgi edinmek istemekte ve bu bilgilere web siteleri sayesinde ulaşabilmektedir. Ancak web sitelerinde sınırlı kalan ya da doğru aktarılmayan bilgiler dental turistler için zaman ve para kaybına yol açabilmektedir (Gönül ve İçöz, 2020).

### **Dental Turizmin Geliştirilmesi İçin Yapılabilecekler**

Dental turizmin sürdürülebilir biçimde gelişebilmesi ve Türkiye'nin uluslararası rekabet gücünü artırabilmesi için hizmet kalitesi, uluslararası görünürlük, hasta deneyimi ve kurumsal altyapıyı kapsayan bütüncül stratejilerin uygulanması gerekmektedir. Bu kapsamda öncelikle, sağlık kuruluşlarının uluslararası kalite standartlarını karşılayan akreditasyon sistemlerine yönlendirilmesi önem taşımaktadır. Özellikle Joint Commission International (JCI) akreditasyonu ile Uluslararası Standardizasyon Örgütü (ISO) tabanlı kalite yönetim sistemleri, hasta güvenliği, klinik kalite ve kurumsal güvenilirliğin uluslararası düzeyde belgelendirilmesini sağlayarak yabancı hastaların sağlık kuruluşuna duyduğu güveni artırmaktadır.

Uluslararası akreditasyonların yanı sıra enfeksiyon kontrolü, sterilizasyon ve hijyen uygulamalarının uluslararası standartlara uygun biçimde yürütülmesi de hasta güvenliği açısından temel gereklilikler arasında yer almaktadır. Bu standartların sürdürülebilir şekilde uygulanması, sağlık hizmetlerinin kalitesini artırmakta ve sağlık turizminde ülke imajına olumlu katkı sağlamaktadır (Aydın ve Işık, 2023).

Dental turizmde rekabet üstünlüğünün sağlanmasında hasta memnuniyeti de kritik belirleyicilerden biridir. Uluslararası hastaların yalnızca tedavi başarısını değil, iletişim kalitesini, bekleme sürelerini, tedavi sürecindeki bilgilendirmeyi ve tedavi sonrası takibi de değerlendirdiği bilinmektedir. Bu nedenle hasta deneyiminin düzenli olarak ölçülmesi, geri bildirim mekanizmalarının etkin biçimde kullanılması ve kalite iyileştirme çalışmalarının sürekli hâle getirilmesi gerekmektedir. Yüksek hasta memnuniyeti, tekrar başvuru olasılığını artırmasının yanı sıra ağızdan ağıza iletişim ve dijital platformlardaki olumlu değerlendirmeler

yoluyla yeni uluslararası hastaların kazanılmasına da önemli katkı sağlamaktadır (Jaapar vd., 2017).

Günümüzde dijitalleşme, dental turizmin gelişiminde stratejik bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Kliniklerin çok dilli ve kullanıcı dostu internet sitelerine sahip olması, arama motoru optimizasyonu, sosyal medya yönetimi, çevrim içi danışmanlık hizmetleri ve dijital reklam stratejilerinin etkin biçimde kullanılması uluslararası görünürlüğü artırmaktadır. Bunun yanında uluslararası sağlık turizmi fuarlarına, kongrelere ve sektörel organizasyonlara aktif katılım sağlanması; hedef pazarlarda marka bilinirliğinin artırılması ve uluslararası iş birliklerinin geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır. Tedavi sonrası memnun kalan hastaların çevrim içi değerlendirme platformlarında deneyimlerini paylaşmalarının ve referans sistemlerinin desteklenmesinin de güven oluşturduğu ve hasta tercihlerini olumlu yönde etkilediği bildirilmektedir (Dağ vd., 2025).

Uluslararası hastaların tedavi sürecinde yaşadığı iletişim sorunlarının azaltılması amacıyla çok dilli personel istihdam edilmesi veya profesyonel tercüman hizmetlerinin sunulması gerekmektedir. Ayrıca tedavi öncesi danışmanlık, tedavi planlaması ve tedavi sonrası takip süreçlerinin tele-sağlık uygulamaları ve çevrim içi iletişim platformları aracılığıyla yürütülmesi, hizmet sürekliliğini artırarak hasta memnuniyetini desteklemektedir. Bunun yanında tedavi hizmetlerinin konaklama, havaalanı transferi, ulaşım ve kültürel-turistik faaliyetlerle bütünleşik paketler hâlinde sunulması, uluslararası hastalar açısından önemli bir tercih nedeni oluşturmakta ve destinasyonun rekabet gücünü artırmaktadır (Lwin vd., 2021).

Dental turizmin sürdürülebilir gelişimi için yasal ve kurumsal altyapının güçlendirilmesi de büyük önem taşımaktadır. Sağlık kuruluşlarının ulusal mevzuata ve uluslararası etik ilkelere uygun şekilde faaliyet göstermesi, hasta haklarının korunması, veri güvenliğinin sağlanması ve izin süreçlerinin şeffaf biçimde yürütülmesi, sağlık turizmine duyulan güveni artırmaktadır. Bununla birlikte hem hastalara yönelik tedavi süreçleri, ağız ve diş sağlığının korunması ile tedavi sonrası bakım konularında eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi hem de hekimler ile yardımcı sağlık personelinin yabancı dil, kültürlerarası iletişim, uluslararası hasta yönetimi ve güncel klinik uygulamalar konusunda sürekli mesleki gelişim programlarına katılmasının teşvik edilmesi gerekmektedir. Nitelikli insan kaynağı, etkin kalite yönetimi ve uluslararası standartlara uygun hizmet sunumu, Türkiye'nin dental turizm alanındaki sürdürülebilir büyümesini destekleyen temel unsurlar arasında yer almaktadır (Lwin vd., 2021).

## Dental Turizmde Hasta Hakları

Dental turizm kapsamında hizmet alan uluslararası hastaların haklarının korunması, hasta güvenliğinin sağlanması ve hizmet kalitesinin sürdürülebilirliği açısından temel bir gerekliliktir. Uluslararası hasta hakları ilkeleri doğrultusunda hastaların, tedavi öncesinde uygulanacak işlemler, tedavi seçenekleri, beklenen başarı oranı, olası komplikasyonlar, tedavi süresi, maliyetler ve tedavi sonrası bakım hakkında eksiksiz ve anlaşılabilir biçimde bilgilendirilme hakkı bulunmaktadır. Bu bilgilendirmenin ardından hastanın özgür iradesiyle yazılı aydınlatılmış onam vermesi etik ve hukuki açıdan zorunlu kabul edilmektedir. Özellikle dental turizmde hastaların farklı ülkelerden gelmesi nedeniyle, bilgilendirmenin hastanın anlayabileceği dilde yapılması ve kültürel farklılıkların dikkate alınması önerilmektedir (Zarei ve Maleki, 2019).

Dental turizmde hastaların kaliteli ve güvenli sağlık hizmetine erişim hakkı da temel hasta haklarından biridir. Bu kapsamda tedavinin güncel bilimsel kanıtlara dayalı olarak planlanması, enfeksiyon kontrolü ile hijyen ve sterilizasyon uygulamalarının uluslararası standartlara uygun şekilde yürütülmesi ve hasta güvenliği kültürünün benimsenmesi gerekmektedir. Uluslararası akreditasyon sistemleri ve kalite yönetim uygulamalarının hasta güvenliğini artırdığı ve uluslararası hastaların sağlık kuruluşuna duyduğu güveni güçlendirdiği bildirilmektedir (JCI, 2025).

Uluslararası hastaların kişisel verilerinin ve sağlık kayıtlarının korunması da dental turizmde önemli hasta hakları arasında yer almaktadır. Kliniklerin hasta mahremiyetini gözetmesi, sağlık kayıtlarını yalnızca yetkili kişiler tarafından erişilebilir şekilde muhafaza etmesi ve ulusal ile uluslararası veri koruma mevzuatına uygun hareket etmesi gerekmektedir. Özellikle sınır ötesi sağlık hizmetlerinde elektronik hasta kayıtlarının güvenli biçimde paylaşılması, hasta mahremiyetinin korunması ve siber güvenlik önlemlerinin uygulanması büyük önem taşımaktadır (Lwin vd., 2021).

Dental turizm hizmeti alan bireylerin tedavi sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin başvuru ve şikâyetle bulunabilme hakkına sahip olmaları, hasta haklarının önemli bir bileşenidir. Bunun yanında tedavi tamamlandıktan sonra hastaların klinikle iletişimini sürdürebilmesi, uzaktan takip hizmetlerinden yararlanabilmesi ve olası komplikasyonların zamanında değerlendirilmesi hasta güvenliğinin devamlılığı açısından önem taşımaktadır. Güncel dental turizm literatürü, tedavi sonrası izlem ve etkili iletişim mekanizmalarının hasta memnuniyetini artırdığını, tedavi başarısını desteklediğini ve uluslararası hasta güveninin sürdürülmesine katkı sağladığını göstermektedir (Lwin vd., 2021; Dağ vd., 2025).

## Sonuç ve Öneriler

Türkiye, sağlık turizminin farklı alanlarında olduğu gibi dental turizm konusunda da kayda değer bir gelişim göstermektedir. Özellikle son yıllarda bu alanda atılan adımlar, ülkenin küresel rekabetteki yerini güçlendirmiştir. Ancak ülkemizde dental turizmin dezavantajları ve kısıtlılıkları düşünüldüğünde, bu alanda yürütülen çalışmaların yalnızca hizmet kalitesiyle değil, stratejik iletişim, tanıtım ve pazarlama faaliyetleriyle de desteklenmesi büyük önem taşımaktadır.

**Çıkar Çatışması:** Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

**Finans:** Bu araştırma herhangi bir dış finansman almamıştır.

**Etik Beyan:** Bu çalışma etik kurul izni gerektirmez.

**Yazar Katkıları:** Fikir/Kavram: MBA, Tasarım ve Dizayn: MBA; Denetleme/Danışmanlık: NYÇ; Veri toplama ve/veya işleme: MBA; Analiz ve/veya yorum: NYÇ; Literatür Taraması: MBA; Yazı yazan: MBA, NYÇ; Eleştirel inceleme: NYÇ.

**Hakem Değerlendirmesi:** Dış Bağımsız.

## Kaynaklar

- Acar, N., & Turan, A. (2016). Sağlık Çalışanlarının Sağlık Turizmi Farkındalığı Üzerine Bir Araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 17(1), 17-36.
- Ahmadimanesh, F., Pourmehdi, M., & Paydar, M. M. (2021). Evaluation and prioritisation of potential locations for investment in dental tourism. *Soft computing*, 25(24), 15313-15333. <https://doi.org/10.1007/s00500-021-06124-2>.
- Altın, U. B., Bektaş, G., Antep, Z., & İrban, A. (2012). Sağlık Turizmi ve Uluslararası Hastalar için Türkiye Pazarı. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 157-163.
- Aydın, A., & Işık, C. (2023). Dental Turizm Kapsamında Önde Gelen Ülkelerin Whatclinic ile incelenmesi; Türkiye, Meksika, Macaristan ve Hindistan Örneği. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10, 60-72. <https://doi.org/10.58455/cutsad.1276891>.
- Çavuşoğlu, A. U. (2018). Sağlık turizmi aracı kuruluşu hizmet standartları hakkında düşünce ve öneriler. *Sağlıkta Kalite ve Akreditasyon Dergisi*, 1(2), 1-5.
- Dağ, E., Kılınç, Z. A., Demir, Y., & Tosun, N. (2025). Türkiye’de Dental Turizmin Dinamikleri: Motivasyon ve Memnuniyet Üzerine Bir Çalışma. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 13(2), 1783-1800. <https://doi.org/10.21325/jotags.2025.1632>.
- Elena, E., Manuela-Rozalia, G., & Cristian, M. (2013). Considerations about dental tourism development and its specific marketing in Romania. *Korea*, 81, 150-000.
- Gönül, E., & İçöz, O. (2020). Dental turistlerin destinasyon ziyaret motivasyonları ve Didim örneği. *Turizm Akademik Dergisi*, 7(1), 195-208. <https://izlik.org/JA33SM77WF>.
- Gümüş, S., Korkmaz, M., Kılınç, B., Yücel, A.S., Aytaç, A. & Toker, F. (2014). *Sağlık Pazarlaması ve Uygulamaları, Uluslararası Hakemli Pazarlama ve Pazar Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 95-108.
- Jaapar, M., Musa, G., Moghavvemi, S., & Saub, R. (2017). Dental tourism: Examining tourist profiles, motivation and satisfaction. *Tourism Management*, 61, 538-552. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2017.02.023>.
- Jezdovic, I., Popović, S., Plavljanić, A., & Antić, D. (2021). Development of a dental tourism management system: Rent A Dent. *E-Business Technologies Conference Proceedings*, 1(1), 21-24. <https://ebt.rs/journals/index.php/conf-proc/article/view/72>.
- Joint Commission International (JCI). Erişim adresi: <https://www.jointcommission.org/en/about-us/recognizing-excellence/find-accredited-international-organizations>. Erişim tarihi: 10.04.2026
- Leggat, P., & Kedjarune, U. (2009). Dental health, dental tourism and travellers. *Travel medicine and infectious disease*, 7(3), 123-124. <https://doi.org/10.1016/j.tmaid.2009.02.001>.

- Lunt, N. (2015). International patients on operation vacation: medical refuge and health system crisis: Comment on" International patients on operation vacation–perspectives of patients travelling to Hungary for orthopaedic treatments" *International Journal of Health Policy and Management*, 4(5), 323-325. <https://doi.org/10.15171/ijhpm.2015.56>.
- Lwin, H. N. N., Punnakitkashem, P., & Thananusak, T. (2021). The level and determinants of international patient satisfaction with dental tourism in Bangkok, Thailand. *Cogent business & management*, 8(1), 1898316. <https://doi.org/10.1080/23311975.2021.1898316>
- Özsarı, S. H., & Karatana, Ö. (2013). Sağlık Turizmi Açısından Türkiye'nin Durumu. *Journal of Kartal Training & Research Hospital/Kartal Eğitim ve Arastırma Hastanesi Tıp Dergisi*, 24(2), 136-144. doi: 10.5505/jkartaltr.2013.69335.
- Tanrısevdi, A., & Isık, C. (2020). Bir Hedef Pazar Seçeneği Olarak Alman Dental Turistler Açısından Türkiye ve Macaristan'daki Dental Tedavi Fiyatlarının Karşılaştırılması. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 328-348. <https://izlik.org/JA76FA35WK>.
- Tontuş, H.Ö. (2018). Sağlık Turizmi Tanıtımı ve Sağlık Hizmetlerinin Pazarlanması İlkeleri Üzerine Değerlendirme, *Journal of Multidisciplinary Academic Tourism*, 3(1), 67-88. <https://doi.org/10.31822/jomat.412322>.
- Tuna, H., & Akbaş, Z. (2020). Medikal Turizm ve Türk Dış Politikası. *Nobel Bilimsel Eserler*.
- UNIT İstanbul. (2025). Erişim adresi: <https://unitistanbul.com/dental-turizmde-zirveye-oyunuyoruz-2025-2026-beklentileri-ve-stratejilerimiz>. Erişim tarihi: 12.04.2026
- Zarei, A., & Maleki, F. (2019). Asian Medical Marketing, A Review of Factors Affecting Asian Medical Tourism Development. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 20(1), 1-15. <https://doi.org/10.1080/1528008X.2018.1438959>.